

16. РАДИОНИЦА: ПЛАН АКЦИЈЕ (2)

ЦИЉ: упознавање ученика са корацима које могу предузети у случају кршења права кроз припрему сопствених планова акције за њихово остваривање.

ПОСТУПАК САЗНАВАЊА:

- избор активности које би се могле предузети у циљу постизања промене,
- дефинисање конкретних задатака и послова,
- израда временског плана,
- расподела одговорности/задужења.

МАТЕРИЈАЛ: папир, оловке, стикери, фломастери за сваког учесника, флип-чарт папир за сваку групу, Прилог 1 - „Како до циља“, Прилог 2 – Примери акција спроведених од стране вршњака

ВРЕМЕНСКО ТРАЈАЊЕ: 45 минута

ТОК РАДИОНИЦЕ:

Корак 1 Наставник подсећа ученике на кораке које су реализовали током протекле радионице и напомиње да ће на овој радионици имајући у виду све претходне кораке, сада направити листу могућих праваца деловања, акција које би могли предузети.

Корак 2 Када су направили листу, опредељују се за једну активност и прелазе на израду плана акције. Наставник објашњава да је важно да унапред знамо које све кораке морамо да предузмемо да бисмо остварили планирану активност, шта све конкретно морамо да урадимо и ко је задужен за који задатак.

Затим им даје инструкцију да покушају да наведу све конкретне задатке, послове, које би морали да ураде да би остварили планирану активност и да забележе сваки задатак на посебном папирићу.

Корак 3 Када су записали све задатке којих су се сетили, наставник наводи да је значајно да временски распоредимо задатке, како бисмо знали кад шта треба да урадимо да бисмо остварили свој план.

Свака група добија велики папир на којем је исцртана водоравна линија са стрелицом окренутом на десно. Задатак им је да папириће са исписаним задацима распореде дуж те линије, на тај начин што ће задатке које треба прво обавити ставити лево, на почетак линије, па следеће ка десном крају, редом до последњег.

Корак 4 Следећи корак у изради плана акције је да за сваки предвиђени задатак одреде колико ће трајати и када ће се одвијати (да наведу датум или што прецизнији временски оквир за сваки посао који треба урадити).

Корак 5 Последњи корак је расподела задужења – треба да одреде, имајући у виду склоности чланова групе, ко ће обавити који задатак.

Корак 6 Групе излажу. Остали коментаришу:

Да ли се њихово виђење тог проблема разликује?

Да ли би нешто додали?

Да ли мисле да би неке акције које је група планирала биле слабог ефекта или чак контрапродуктивне?

Наставник својим коментарима подстиче разумевање смисла и значаја сваког од пређених корака и флуентност идеја. Ученици добијају Прилог 1 - „Како до циља“ као подсетник.

Корак 7 Наставник упознаје ученике са примерима акција које су до сада спровели њихови вршњаци, користећи Прилог 2 – Примери акција спроведених од стране вршњака.

Прилог 1 - „Како до циља“

1. Трудимо се да што јасније дефинишемо проблем који увиђамо (Шта нам то смета у нашој средини? Шта бисмо волели да је другачије?).
2. Трудимо се да што прецизније одредимо циљ који желимо постићи (Како бисмо волели да се то промени? Шта бисмо желели да постигнемо?).
3. Проналазимо што више околности које нам иду у прилог, које би нам могле олакшати да постигнемо оно што желимо (нпр. да ли су људи из средине у којој постоји тај проблем такође спремни да уложе труд да се он реши; да ли медији извештавају о том проблему; да ли бисте у тим акцијама имали подршку људи или организација од угледа и значаја за област у којој је проблем настао - на пример, људи који се баве заштитом животне средине, уколико је проблем загађење; или правника и других стручњака који се баве

заштитом људских права, уколико је проблем из тог домена; да ли имате претходног искуства и знања у планирању и организовању сличних активности...).

4. Проналазимо што већи број околности које би нам могле отежати решавање проблема (други из ваше средине већином не мисле да је то проблем и нису спремни да вас подрже, нити да вам се придруже у његовом решавању; медији не извештавају о томе; људи или организације од значаја у овој области не мисле исто као ви о том проблему и не желе да вам помогну; ваше недовољно знање или искуство у решавању сличних проблема; недостатак људи за извршење свих планираних акција; недостатак новца за извођење акција – нпр. уколико сте планирали да штампате летке и тако утичете на мишљење јавности, ...).
5. Откривамо који су појединци и институције одговорни за настајање и решавање проблема (да ли је проблем који смо приметили у области за коју је задужено неко министарство или Центар за социјални рад, да ли је можда школа одговорна у некој мери за настали проблем, или ваша општина,...).
6. Смишљамо што већи број могућих активности које би нас водиле ка решењу проблема (нпр. да ли би нам организовање јавних окупљања помогло да остваримо свој циљ, или писање петиција, или утицање на чешће јављање те теме у медијима, организовање трибина, предавања, придобијање утицајних и угледних чланова заједнице,...).

Прилог 2 – Примери акција спроведених од стране вршњака

Током пројекта „Живети права детета“, који је спроводио Центар за права детета у сарадњи и уз подршку организације Save the Children, реализоване су бројне активности група деце и младих окупљених око организација цивилног друштва. Све оне одражавају партиципацију деце и показују шта све она могу остварити у партнерству са одраслима. Верујемо да приказане активности могу бити не само полазна основа за осмишљавање и реализацију планова акција у оквиру школе или локалне заједнице, већ и драгоцен извор мотивације.

Пример 1

Млади активисти окупљени око Ужичког центра за права детета препознали су у својој средини да деца и млади нису довољно информисани о проблему трговине људима и децом,

експлоатације деце и присиљавања на проституцију, као и негирање да је овај проблем присутан у њиховом окружењу. Стога су осмислили акцију која је имала за **циљ подстицање свести и информисаности деце и младих о проблему трговине децом, експлоатације деце и присиљавања на проституцију.**

С том намером су у четири школе биле **организоване трибине** на којима је емитован филм *Модерна трговина* и **презентоване корисне информације** о овом друштвеном феномену и начинима да се деца и млади од њега заштите. **Израђени су и информативни панои** који су постављени по школама. У средњим школама и на одржаним трибинама је подељено око 700 примерака едукативног материјала. Акција је била пропраћена и од стране две локалне радиостанице и једне локалне ТВ-станице.

Пример 2

Млади активисти чланови Дечјег информативно културног сервиса (ДХ) су као проблем уочили **недовољно развијену безбедносну културу ученика Седме београдске гимназије у погледу понашања на интернету.** Стога су акцијом **Безбедно интернет окружење за седмаке** желели да повећају безбедносну културу при коришћењу интернета ове циљне групе. С том намером је **креирана радионица на ову тему**, у чијој изради су учествовали и стручњаци Центра за проучавање информационог технологија Београдске отворене школе. Како би се проверило да ли је радионица прилагођена потребама ученика и постављеном едукативном циљу, **реализована је огледна радионица са члановима Ученичког парламента** Седме београдске гимназије. На основу повратних информација добијених од учесника, **унапређен је првобитни сценарио радионице.** У намери да акција допре до већег броја корисника и да њени ефекти буду дугорочнији, **финални програм рада и пропратни материјали достављени су Стручном већу природних наука, математике и информатике Седме београдске гимназије, с циљем уврштавања у наставни програм информатике.**

Информације о акцији прослеђене су широј јавности путем извештавања на одговарајућим интернет страницама.

Пример 3

Млади активисти Ужичког центра за права детета сматрали су да је **непостојање сексуалног образовања у редовној настави, кроз редовне садржаје наставних предмета,** проблем који води недовољној информисаности деце и младих о овој теми. Поред тога, сматрали су да њихови **вршњаци недовољно примењују и она знања која имају.** Стога су организоване активности са циљем **информисања вршњака, професора и локалне заједнице** о важности и нужности увођења садржаја сексуалног образовања у школе; **оснаживања професора** биологије, психологије, грађанског васпитања, али и одељењских старешина да у своје часове интегришу обуку о очувању репродуктивног здравља деце и младих; као и **подстицања свести деце и младих о важности примене стечених знања** за очување репродуктивног здравља.

Како би реализовали ове циљеве, **организовали су бројне активности:**

- **креирали и спровели анкету** којом су испитани ставови средњошколаца о увођењу сексуалног образовања у садржај редовних наставних предмета. Резултати упитника су коришћени као аргументација у медијским наступима, састанцима са професорима, као и при планирању других активности;
- **израдили едукативне паное** са јасном поруком јавног заговарања: *Сексуално образовање увести у школске садржаје;*
- **организовали састанке са професорима** на којима су лобирали за увођење ове теме у садржај њихових предавања;
- **организовали састанак са представницима Школске управе Ужице,** где је презентована идеја и просветни саветници су информисани о акцији. Добијена је подршка у смислу спремности саветника да заједно са професорима у наставном плану и програму проналазе места за имплементацију ових садржаја;
- **одржано је 45 радионица на тему очувања репродуктивног здравља** у оквиру редовне наставе грађанског васпитања, психологије, биологије и на часовима одељењског старешине у средњим школама;
- **организовали су као централну активност уличну акцију** на којој су делили едукативне материјале вршњацима и одговарали на њихова питања у вези са

- очувањем репродуктивног здравља;
- поставили су едукативне паное у свим средњим школама у граду.

Пример 4

Анализирајући проблеме у својој средини, млади активисти Дечјег информативно културног сервиса (ДХ) су као проблем издвојили социјалну маргинализованост деце са сензорним оштећењима. У дискусији је установљено да **деца са оштећењима вида и слуха нису довољно видљива ни у школском систему ни у свакодневном друштвеном животу**. Сами чланови групе ДХ су истакли да немају никаквих искустава ни информација о овом делу своје вршњачке популације.

Тако је осмишљена **акција Мали инклузивни квиз за свакога (МИКС)**, са намером да се **подстакне инклузија деце са сензорним оштећењима у рекреативне активности и провођење слободног времена са осталом децом**. Организован је забавни квиз у којем су се такмичиле три мешовите екипе у познавању садржаја везаних за школска знања и општу културу. Реализацији квиза помогли су чланови Удружења тумача за лица оштећеног слуха Србије (УТЛОСС), као и волонтери - студенти Факултета за специјалну едукацију и рехабилитацију (ФАСПЕР) из Београда. Чланови мешовитих екипа су се лако споразумевали и уживали у овом дружењу.

Акција је пропраћена представљањем у оквиру програма Радио Београда.

Пример 5

Према процени деце и младих окупљених око Ужичког центра за права детета, начин на који се планира и организује живот града није у складу са њиховим потребама и интересовањима. Сматрају да немају могућности да квалитетно проводе слободно време, нити њима важне ресурсе за развој своје разнородне потенцијале.

Деца и млади хтели су акцијом да пошаљу поруку да желе активно да учествују у креирању живота града. Тако су **идентификовали проблем: Млади нису у довољној мери укључени у креирање живота града, док су као циљ одредили: Подстицање локалне самоуправе и читаве локалне заједнице да укључују младе у креирање живота града**.

Пре реализовања централне акције заступања, **спроведено је истраживање** како би се добио увид у то шта деца и млади мисле да је граду потребно. У истраживању је учествовало око 150 средњошколаца. Централна активност је била **улична акција. Најчешће помињане међу порукама добијеним током истраживања су написане на великом урамљеном платну**. Пролазници су могли да дописују нове поруке, као и да изразе своју сагласност са већ написаним порукама, стављајући поред њих отисак шаке. **Током акције је око 450 младих уписало свој предлог** за побољшање положаја младих у граду. Велики број ученика је дошао организовано са наставницима грађанског васпитања и на тај начин подржао акцију.

Деца и млади су делегирали петоро представника који су **свечано уручили платно градоначелнику и представницима локалне самоуправе**, у нади да ће оно бити стални подсетник и путоказ како да Ужице постане град по мери деце и младих.

Акција је изазвала велико интересовање локалних радио и ТВ-станица. Три радио-станице и две ТВ-станице су извештавале о њој у својим редовним емисијама.

Пример 6

У оквиру **Ужичког центра за права детета** деца и млади одлучили су да се баве проблемом недовољне безбедности деце у саобраћају. Наиме, по њиховој процени, пешачки прелази у Ужицу су недовољно видљиви током целе године. Изгледали су, ретко се оцртавају, а зими се са тих површина нередовно чисти снег. Деца и млади из Ужичког центра су тако **идентификовали проблем: Недовољна безбедност деце у саобраћају изазвана недовољно видљивим пешачким прелазима, док су као циљеве одредили: Скретање пажње доносиоцима одлука на проблем и подстицање да реагују и скретање пажње**

суграђана, поготово вршњака на проблем, као и на важност укључивања деце и младих у процес решавања истог.

У том циљу, **одржан је састанак са представницима локалне самоуправе** на којем је презентован проблем и захтеви да пешачки прелази у граду буду добро обележени и видљиви током целе године, као и да се спроводе законске мере уклањања непрописно паркираних возила која чине баријере на тротоарима, поготово у близини школа. **Одржани су и састанци са представницима локалне Дирекције за изградњу** у чијој је надлежности одржавање пешачких прелаза. **Састанци су одржани и са представницима саобраћајне полиције.**

Одржана је трибина на тему безбедности у саобраћају на којој су учествовали и представници саобраћајне полиције. На њој је представљена акција, представљени су захтеви који се стављају пред доносиоце одлука и уручени су присутним представницима локалних власти и надлежних институција.

Изведена је улична акција – осликавање два пешачка прелаза шаблонима у облику животиње зебре на фреквентнијим пешачким прелазима и прелазима у близини основних школа.

Школама је био упућен допис у којем је изнет проблем и најављена улична акција са позивом да се прикључе, тако да је акција била веома посећена од стране деце и младих. У активности су се укључивала и деца која су пролазила, истовремено се информисујући о циљу акције.

Организован је и концерт средњошколских бендова из Ужица и околине. Свака група је морала да изведе и једну песму са темом безбедности у саобраћају.